

УВОДНА РЕЧ

Основни циљ темата *Страни језици на нематичним факултетима* лежи у покушају да се на једном месту, у датом обиму, укаже на што више специфичности наставе страних језика која се одвија у околностима где долази до преплитања разних општих са специфичним или академским потребама за учење и усвајање једног језика. Било да је реч о настави језика струке ради лакшег савладавања материје из одређене научно-стручне области или, пак, о раду на обогаћивању језичке и културне компетенције студената којима дати језик не представља примарну сферу интересовања, предавање страних језика на нематичним факултетима изискује дубоко промишљање наставног плана и програма како би се узели у обзир сви релевантни фактори. Тако се у овом темату налазе радови који се баве различитим темама, али се истовремено и употпуњују и надовезују једни на друге, у намери да се створи што је могуће свеобухватнија слика онога са чиме се наставници страних језика свакодневно сусрећу у свом раду на нематичним факултетима и групама. Такође је покушано да се покрије што више језика, те тако темат садржи текстове везане за енглески, немачки, шпански и италијански језик. У даљем тексту ће укратко бити приказани сви радови.

Први рад у темату под називом *Употреба хиспанског филма у циљу стицања културне компетенције у настави шпанског као страног језика*, ауторке Сање Маричић, указује на могућности коришћења кинематографије у приближавању једног језика и његове културе студентима који тај језик уче и усвајају. Иако, како ауторка сама наводи, филм није априори дидактички материјал, с обзиром да то није његова основна сврха, он се ипак може искористити у настави јер представља ванредно богат извор друштвеног и културног садржаја, који позитивно делује на мотивацију студената и помаже у савладавању и увежбавању комуникативних вештина. Рад пружа изврстан увид у један врло занимљив метод који наставници страних језика могу употребити ради адекватног стицања културне, друштвене и комуникативне компетенције.

Следећи рад се бави питањем мотивације код студената, односно, прегледом различитих мотивационих техника и њиховом применом у условима наставе страног језика струке. У свом тексту, *It-*

proving the Level of Motivation in ESP Courses: A Survey of Different Motivational Techniques, Марија Стојковић тврди да мотивација игра веома важну улогу на путу ка успешном исходу учења, сматрајући да су технике које се примењују ради повећања мотивације код студената од пресудне важности за рад наставника. Имајући то у виду, ауторка даје исцрпан преглед релевантних теорија из ове области, закључујући рад конкретним предлозима за подизање нивоа мотивације у оквиру специфичних наставних контекста.

Језичка социјализација и енглески за академске потребе је рад аутора овог увода, у којем се разматра однос између теорије језичке социјализације и наставе енглеског за академске потребе у условима високошколског образовања. Језичка социјализација је процес у којем се деца или одрасли истовремено социјализују путем употребе језика и социјализују како би употребљавали језик на легитиман начин унутар једне заједнице. Полазећи од тога, аутор проналази везу између принципа језичке социјализације и наставе енглеског језика за академске потребе на примеру наставе енглеског језика на једном техничком факултету, дајући на том путу предлоге за побољшање наставе засноване на теорији језичке социјализације у циљу лакшег и успешнијег уклапања студената у савремене токове међународне техничке заједнице.

Наредни рад, *Вишејезичност и усвајање страних језика*, говори о веома актуелном проблему вишејезичности као једном од најважнијих европских образовних циљева, до кога се може доћи учењем и усвајањем више страних језика током образовања. Николета Момчиловић у свом раду сагледава постојеће моделе учења и усвајања језика, осврћући се на досадашња истраживања о језичком трансферу између матерњег, енглеског као првог страног и немачког као другог страног језика. Ауторка подржава школску вишејезичност и покушава да укаже на предности новог концепта методике и дидактике вишејезичности, али и скреће пажњу на недовољно спровођење истраживања у овој области, као и на отворена питања која су уско повезана са спровођењем наведеног концепта.

Након овога следи рад Данијеле Ђоровић под називом *Вештине читања и развијања вокабулара за специфичне потребе у настави језика струке на универзитетском нивоу*. Ауторка се у овом раду бави улогом вештине читања у избору садржаја курсева језика струке, указујући на то да је читање једна од кључних вештина неопходних за оспособљавање студената у сврху обављања одређених задатака. Она тврди да унапређивање процеса читања и разумевања стручног текста подразумева развијање когнитивних и метакогнитивних способности попут очекивања, предвиђања, коришћења ванјезичких ресурса и других, поткрепљујући своје тврдње примерима конкретних наставних активности у оквиру наставе језика струке.

Ауторка закључује да је неопходност интегрисања језичких вештина у изради програма и присуство иновативних решења у дефинисању и имплементирању стратегија и техника за развој тих вештина од пресудног значаја за опстанак наставе страних језика као језика струке на високошколским установама у нашој земљи.

Рад Савке Благојевић, *Знање енглеског језика као услов успешног укључивања српских стручњака у међународну заједницу струке и науке*, говори о променама у концепту наставе језика струке, насталих услед све веће потребе за развијањем како стручних, тако и комуникативних способности код будућих стручњака ради бржег и лакшег укључивања у међународне токове струке и науке. Ауторка показује како се настава језика струке све више усмерава ка развијању комуникативне компетенције, која поред језичке, укључује и говорну, социолингвистичку и стратешку компетенцију. Користећи се примерима из праксе, она нуди извесне сугестије везане за организовање наставних активности ради излагања студената различитим језичким ситуацијама у циљу припреме за будућу комуникацију и размену идеја и искустава са иностраним колегама.

Коауторски рад Надежде Стојковић и Милоша Д. Ђурића, *Specifics of an Academic English Course Development at the Faculty of Electronic Engineering in Niš and the Faculty of Electrical Engineering in Belgrade*, пружа детаљан опис наставе енглеског језика на Електронским факултетима у Нишу и Београду на примеру предмета Енглески за електронику и информационе технологије. Аутори приказују развој предмета на овим високошколским установама, скрећући пажњу на чињеницу да је предмет заснован на реалним, јасно дефинисаним потребама студената, будућих професионалаца, а у складу са најновијим кретањима у теорији и пракси енглеског као језика струке.

Претпоследњи рад у темату, *Учење језика помоћу рачунара у пракси*, представља преглед различитих начина употребе рачунара у савладавању језичких вештина и стицању језичке компетенције. Ауторка Марина Ђукић Mirzayantz пролази кроз мноштво различитих примена везаних за разумевање говора и писаног текста, усмено и писмено изражавање, граматику, вокабулар и изговор, пружајући тако опширан увид у могућности коришћења нових технологија у настави које су тренутно на располагању наставницима језика.

Коначно, рад ауторке Биљане Мишић Илић, *Настава језика струке као синергија језика и струке: један пример из наставне праксе*, заокружује цео темат, показујући како се заправо настава страног језика струке разликује од наставе страног језика за опште потребе и то првенствено у томе што представља комбинацију наставе струке и наставе језика у одговарајућем контексту. Ауторка даље тврди да је потребно развијати не само знања и вештине језика и

струке, већ и академску језичку компетенцију како на страном, тако и на матерњем језику, што показује на примеру наставе енглеског језика на универзитетском нивоу из области информационих технологија. Тим примером се, по ауторкиним речима, успешно интегришу знање језика, стручна знања и вештине коришћења савремених информационо-комуникационих технологија, а све у сврху што позитивнијег исхода наставе језика струке.

На крају једино остаје да се искаже захвалност свима који су својим радом, сугестијама и подршком умногоме допринели реализацији овог темата. Најпре бих желео да захвалим Драгољубу Б. Ђорђевићу, главном и одговорном уреднику часописа *Теме*, на предложеној идеји и пруженој подршци током целокупног приређивачког процеса, као и Драгану Тодоровићу, секретару редакције, на исказаном стрпљењу и помоћи у свакој иоле проблематичној ситуацији. Такође захваљујем и свим ауторима и рецензентима који су својим радом и залагањем омогућили да се једна оваква тема обради на најбољи могући начин и скрене пажња на увек интригантна питања везана за наставу страних језика на нематичним факултетима.

Милош Тасић